

Sygn. akt III AUa 44/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Wojciech Bzibziak (spr.)
Sędziowie	SSA Witold Nowakowski SSA Alicja Kolonko
Protokolant	Michał Eksterowicz

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania S. L. (S. L.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego S. L.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

z dnia 9 listopada 2015r. sygn. akt IV U 1392/15

1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzające go decyzje organu rentowego w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu S. L. prawo do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 887);

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz ubezpieczonego S. L. kwotę 345 zł (trzysta czterdzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

/-/SSA W. Nowakowski /-/ SSA W. Bzibziak /-/ SSA A. Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 44/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 lipca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił przeliczenia emerytury ubezpieczonego S. L. zgodnie z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nie kontynuował on ubezpieczenia emerytalnego i rentowego po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego określonego w art. 27 tej ustawy.

Kolejną decyzją z 19 sierpnia 2015r. organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonemu emerytury na podstawie art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r.

Wskazał ZUS, że warunek kontynuowania ubezpieczeń emerytalnych i rentowych nie jest spełniony w przypadku osób, które tymi ubezpieczeniami zostały objęte po raz pierwszy dopiero po osiągnięciu wieku emerytalnego. S. L. został nimi objęty od

1 lutego 2010r., tj. po osiągnięciu wieku emerytalnego. Natomiast poprzednie zatrudnienie do 30 czerwca 1997r. podlegało ubezpieczeniom społecznym, a nie emerytalno-rentowym. W związku z tym brak było podstaw do obliczenia emerytury z zastosowaniem art. 55 i 55a.

W odwołaniu od tych decyzji ubezpieczony domagał się ich zmiany i przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach. Podniósł, że spełnił wszystkie warunki do przyznania świadczenia. Podał, iż w dacie składania przez niego pierwszego wniosku obowiązywała inna interpretacja przepisów odnośnie pozostawania w ubezpieczeniu emerytalno-rentowym po osiągnięciu wieku emerytalnego. Dodał również, że każdy wniosek o emeryturę podlega rozpatrzeniu według stanu prawnego obowiązującego w dacie jego złożenia. Nie ma zatem żadnego uzasadnienia prawnego do tego, aby do wniosków złożonych w tym samym czasie stosować inny niż wynika z przepisów sposób ustalania prawa do świadczenia. Nie można więc, tak jak w jego przypadku, rozpoznawać sprawy w kierunku wyliczenia nowego świadczenia, a po wejściu nowych przepisów z dnia na dzień anulować wszystkie decyzje zapadające przed zmianą tych przepisów.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań podając okoliczności wskazane w zaskarżonych decyzjach.

Wyrokiem z dnia 9 listopada 2015r., sygn. akt IV U 1392/15 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie oddalił odwołanie S. L..

Na podstawie akt rentowych ustalił Sąd, że decyzją z 1 kwietnia 1996r. przyznano ubezpieczonemu (ur. (...)) emeryturę od 1 czerwca 1996r., tj. od ustania zatrudnienia. Z dniem 7 marca 1997r. odwołujący się podjął pracę w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku dozorca. Stosunek pracy uległ rozwiązaniu z dniem 30 czerwca 1997r. S. L. ponownie podjął zatrudnienie od 1 lutego 2010r. i pracował do 30 listopada 2011r. Następnie od 1 lipca 2012r. nawiązał stosunek pracy i pozostawał w zatrudnieniu do 30 czerwca 2015r.

W dniu 8 lipca 2015r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury według nowych zasad, który został załatwiony odmownie zaskarżonymi decyzjami.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd I instancji przytoczył treść art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i stwierdził, że organ rentowy kwestionował uwzględnienie żądania odwołującego się zarzucając, iż nie kontynuował on ubezpieczenia emerytalnego i rentowych po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 4 lipca 2013r., sygn. II UZP 4/13 (OSNP 2013/21-22/257) oraz w wyrokach z dnia 8 lipca 2015r., sygn. II UK 217/14 (LEX nr 1771526) i z dnia 18 września 2014r., sygn. I UK 27/14

(LEX nr 1537287) Sąd Okręgowy w Częstochowie wskazał, że sformułowanie „kontynuował ubezpieczenie” użyte w art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. w istocie oznacza „nie rozwiązał stosunku pracy”, niezależnie od tego, czy wnioskodawca wystąpił o przyznanie emerytury (wcześniejszej lub w niższym wieku emerytalnym). Zasadnicze

znaczenie dla zastosowania tego przepisu ma utrzymywanie przez osobę w nim określoną statusu osoby ubezpieczonej (art. 4 ust. 13). Zachowują go osoby, które przeszły na emeryturę, jeżeli po przyznaniu prawa do tego świadczenia podlegają obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym (art. 13 i art. 14 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych).

Zdaniem Sądu S. L. niewątpliwie nie spełnił wskazanej przesłanki, albowiem w dacie osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, tj. 17 marca 2005r., nie pozostawał w stosunku pracy i nie kontynuował ubezpieczenia po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (choćby przez 1 dzień). Ostatni stosunek pracy przed przejściem na wcześniejszą emeryturę został rozwiązany 31 maja 1996r., a ponowne zatrudnienie miało miejsce dopiero od 1 lutego 2010r., a więc już kilka lat po osiągnięciu przez odwołującego się powszechnego wieku emerytalnego.

W konsekwencji Sąd I instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok zaskarżył ubezpieczony działający przez pełnomocnika będącego adwokatem zarzucając w apelacji:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że nie spełnił on przesłanek zawartych w tym przepisie, gdyż w dacie osiągnięcia wieku emerytalnego nie pozostawał w stosunku pracy i nie kontynuował ubezpieczenia po osiągnięciu wieku emerytalnego, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadzi do przyjęcia, że jego przesłanki spełnia osoba, która po osiągnięciu wieku emerytalnego podlegała ubezpieczeniu społecznemu,

2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 55a ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r., poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie,

3. naruszenie dyspozycji art. 328 § 2 kpc, co miało istotny wpływ na wynik sprawy w zakresie wadliwej wykładni wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2015r., sygn. II UK 217/14 w zakresie spełnienia przesłanek zasadności wniosku o przeliczenie emerytury oraz nieujawnienia zasad wykładni wskazanych w uzasadnieniu poglądów judykatury –

wniósł o jego zmianę i przyznanie emerytury na podstawie art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz zobowiązanie organu rentowego do przeliczenia emerytury na podstawie art. 55a tej ustawy, ewentualnie

o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także o rozstrzygnięcie o kosztach za I i II instancję według norm przepisanych.

Pełnomocnik skarżącego podniósł, że ustawa z 17 grudnia 1998r. nie wymaga nieprzerwanego pozostawania w ubezpieczeniu społecznym bezpośrednio przed ukończeniem powszechnego obowiązku emerytalnego, na dzień ukończenia tego wieku oraz w okresie bezpośrednio następującym po tym dniu.

Zarzucił nadto, że Sąd I instancji dokonał błędnej interpretacji art. 55 tej ustawy, poprzez jego niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że S. L. nie spełnił przesłanek zawartych w tym przepisie, gdyż w dacie osiągnięcia wieku emerytalnego nie pozostawał w stosunku pracy

i nie kontynuował ubezpieczenia po jego osiągnięciu. Taka wykładnia jest sprzeczna z wykładnią literalną, która nie zakłada takiego wymogu.

W tym zakresie odwołał się do poglądów wyrażanych w orzecznictwie i doktrynie (cytując je).

Stwierdził, że prawidłowa interpretacja tego przepisu prowadzi do wniosku, iż przesłanki

w nim określone spełnia osoba, która osiągnęła wiek określony w art. 27 i następnie – tak jak ubezpieczony – podlegała ubezpieczeniu społecznemu.

Skarżący podniósł również, że Sąd Okręgowy w Częstochowie pominął treść art. 55a ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który powinien zastosować.

Wskazał także, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku jest lakoniczne i poza przedstawieniem stanu faktycznego sprawy sprowadza się do stwierdzenia, iż S. L. w dacie osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego nie pozostawał w stosunku pracy.

Sąd powinien był dokładnie określić podstawę prawną oraz jej interpretację. Taki brak znacznie utrudnia dokonanie oceny prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia, jak i nie umożliwia polemiki w zakresie odejścia Sądu I instancji od ugruntowanej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, którą przytoczył.

Pełnomocnik ubezpieczonego podkreślił, że z art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. nie wynika, aby wcześniej przyznana emerytura musiała podlegać zawieszeniu. Brak jest również warunku dotyczącego, jak długi ma być okres kontynuowania ubezpieczenia. Istotne jest jedynie, aby po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego wnioskodawca kontynuował ubezpieczenie emerytalne. Istotne znaczenie ma również, że S. L. z wnioskiem o emeryturę z powszechnego wieku emerytalnego wystąpił po 31 grudnia 2008r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył możliwości obliczenia emerytury ubezpieczonego S. L. na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2016r., poz. 887).

Zgodnie z art. 55 ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po 31 grudnia 2008r., emerytura może być obliczona na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Okoliczności faktyczne rozstrzyganej sprawy były bezsporne i przedstawiają się w sposób wskazany przez Sąd Okręgowy w Częstochowie.

Nie ulega zatem wątpliwości, że S. L. ur. (...) pobierał od 1 czerwca 1996r. wcześniejszą emeryturę. W okresie od 7 marca do 30 czerwca 1997r. oraz od 1 lutego 2010r. do 30 listopada 2011r., a także od 1 lipca 2012r. do 30 czerwca 2015r. pozostawał w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę.

Decyzją z 8 grudnia 2012r. przyznano mu prawo do emerytury na podstawie art. 27 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Bezspornym więc było, iż prawo do emerytury zostało przyznane S. L. po 31 grudnia 2008r. oraz że po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 27 ust. 3 podlegał on ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w Częstochowie nie dokonał prawidłowej interpretacji przepisu art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niesłusznie przyjmując, iż nie znajduje on zastosowania w wypadku ubezpieczonego.

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego (oprócz wyroków powołanych przez Sąd I instancji por. również wyroki z 10 lipca 2013r., sygn. II UK 424/12, niepublikowany i z 29 stycznia 2014r., sygn. I UK 411/13, LEX nr 1482342) przyjmuje się, że ubezpieczony urodzony przed 31 grudnia 1948r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą.

Sąd Najwyższy zauważył, że na emeryturę można przechodzić kilka razy. Skoro dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe byłoby tylko wówczas, gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (nabycie statusu emeryta). Takiego zastrzeżenia nie można jednak z treści tego przepisu wywnioskować, co oznacza, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą.

Sąd Najwyższy zwrócił nadto uwagę, że nabycie statusu emeryta wiąże się z utratą statusu ubezpieczonego tylko wtedy, gdy po przyznaniu prawa do świadczenia emeryt nie podlega obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym.

Stwierdzić także należy, że art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. nie zawiera wymogu, aby w dacie osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 27 (jak również w dniu 31 grudnia 2008r.) ubezpieczony podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Przepis ten wymaga jedynie, aby ubezpieczenia te były kontynuowane po osiągnięciu wymaganego wieku.

Kierując się wykładnią dokonaną przez Sąd Najwyższy odnośnie pojęcia określenia „ubezpieczony” przyjąć należy, iż dla zastosowania omawianego przepisu nie jest niezbędne nieprzerwane podleganie ubezpieczeniom społecznym zarówno przed osiągnięciem wieku z art. 27, jak i potem do daty złożenia wniosku o emeryturę na podstawie tego przepisu.

Wystarczające jest, aby kiedykolwiek podlegać ubezpieczeniom społecznym po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (por. w tym zakresie wyroki Sądów Apelacyjnych: w Lublinie z 9 listopada 2015r., sygn. akt III AUa 395/15, LEX nr 1916587 i w Gdańsku z 23 kwietnia 2015r., sygn. akt III AUa 2042/14, LEX nr 1679895).

Zauważyć należy, że S. L. warunek ten (tak rozumiany) bezsprzecznie spełnia.

Powszechny wiek emerytalny (65 lat) uzyskał bowiem(...), z wnioskiem o emeryturę wystąpił po 31 grudnia 2008r., a w okresie od 1 lutego 2010r. do 30 listopada 201 r., a także od 1 lipca 2012r. do 30 czerwca 2015r. pozostawał w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę podlegając ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym.

W konsekwencji uznać zatem należało, że skarżącemu przysługuje prawo do przeliczenia świadczenia na podstawie art. 26 ustawy z 17 grudnia 1998r.

Mając powyższe względy na uwadze, Sąd II instancji na mocy art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał S. L. prawo do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w związku z § 12 ust. 2 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461 ze zm.) oraz art. 36 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2014r., poz. 1025 ze zm.).

/-/SSA W. Nowakowski /-/ SSA W. Bzibziak /-/ SSA A. Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

MP